

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר קדשים | מסכת מנחות נ"א - נ"ז | שבת פר' בראשית
כ"א - כ"ז בתשרי (30 לספטמבר - 6 לאוקטובר)

דף נ"א: הקרבן של גר הצדק שנפטר

מכספי תרומת הלשכה שבבית המקדש היו יכולים לקנות דברים שונים לצרכי עבודת בית המקדש. למשל, קרבן עולה של נפטר מקריבים בבית המקדש, ואת הנסכים שצריכים להביא עם הקרבן, קונים היוֹרְשִׁים שָׁלוֹ. אולם במקרה שמדובר בגר צדק שנפטר בלי ילדים ואין לו יורשים, במקרה כזה ההלכה היא שקונים את הנסכים מכספי תרומת הלשכה שבבית המקדש.

דף נ"ב: אפר פרה אדומה

המועל (נהנה באיסור) בחפץ של הקדש - חייב קרבן ועליו לשלם להקדש את דמי המעילה. ישנה הלכה מיוחדת לגבי אפר פרה אדומה שאין בה דיני "מעילה". בתקופה מסוימת היו אנשים שלקחו מאפר הפרה עבור חולים כתרופה למחלתם, כי בימים ההם השתמשו באפר כדי לרפא פצעים. הם לא חששו לקחת מאפר הפרה כי הם ידעו שאין מעילה באפר פרה אדומה. ראו זאת חז"ל ותיקנו שיש דיני מעילה באפר פרה אדומה, כדי שהם יפסיקו לזלזל כך באפר הפרה ולהשתמש בו לדברי חול. לימים ביטלו חז"ל את תקנתם.

דף נ"ג: אברהם אבינו בוכה על עם ישראל

אמר רבי יצחק: בשעה שחרב בית המקדש, מצא הקב"ה את אברהם אבינו עליו השלום עומד בבית המקדש. אמר לו ה': "מה לידידי בביתי?". אמר אברהם: "באתי בגלל בני, שעכשיו גולים מארצם". היה אברהם צועק ובוכה, כי הוא חשש שאין תקנה לעם ישראל, אחרי שחטאו עד שה' כעס עליהם. יצאה בת קול ואמרה לאברהם אבינו פסוק מספר ירמיהו: "זֵית רַעַן יִפְה פְּרִי תֹאֵר קָרָא ה' שְׁמִי". כלומר: עם ישראל נמשלו לעץ זית, שמניב זיתים רבים וטובים רק זמן רב אחרי נטיעתו. כך עם ישראל סופו יהיה טוב אף על פי שקעת הם גלו מארצם.

מן התלמוד

סדר קדשים
מסכת מנחות, דף נ"ג

"יבוא ידיד - זה שלמה המלך, דכתיב וישלח ביד נתן הנביא ויקרא שמו ידידה בעבור ה'. בן ידיד - זה אברהם, דכתיב מה לידידי בביתי".

אפיקתיה - הוצאת אותו
בר אוריין - תלמיד חכם

א

הסבר: התלמוד מביא את הדרשה "יבוא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד לידיד בחלקו של ידיד", ומסבירה שמדובר בשלמה המלך שיבנה את בית המקדש בנחלתו של שבט בנימין.

חג שמח!

חברותא

דבר תורה

כאשר רוצה ה' לברוא את האדם, הוא אומר **"נעשה אדם בצלמנו כדמותנו"**. מדוע נאמר משפט זה בלשון רבים? א. יש מפרשים שזהו סגנון דיבור מלכותי, שכן דרכם של מלכים לדבר על עצמם בלשון רבים. ב. מפרשים אחרים אומרים שה' כביכול התייעץ בכך עם המלאכים, לא משום שהיה זקוק לעצתם, אלא כדי ללמד מוסר שאפילו אדם גדול ראוי שיתיעץ עם אחרים לפני שיפעל. ג. פירוש אחר הוא שה' דיבר כביכול בשם כל היצורים והכוחות שבבריאה, שכן האדם כולל בתוכו את כוחות כל שאר הנבראים.

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

ראובן ביקש להתקבל לעבודה במפעל. בעל המפעל התקשר למקום העבודה הקודם של ראובן לברר עליו, ונאמר לו שראובן היה עובד מסור, חרוץ ונאמן, אלא שפעם אחת הוא נתפס לוקח הביתה בגניבה דברים ששייכים למפעל.

מצד שני:

מעסיקיו הקודמים של ראובן אמרו עליו שהוא חרוץ מסור ונאמן, ואולי הוא נכשל באופן חד פעמי וצריך לתת לו סיכוי נוסף לעבוד ולהתפרנס בכבוד.

מצד אחד:

ראובן נתפס לוקח דברים לביתו שלא ברשות, דבר המראה על יושר ואמינותו, ומטיל ספק ברצונו של בעל המפעל להעסיק אותו.

...מה דעתכם?

מי אני?

- א. נולדתי ברוסיה ב-1912, ועליתי ארצה בגיל 18 בשנת 1930.
- ב. הייתי סגן אלוף בצבא, ראש השב"כ הראשון וראש המוסד השני, וכן הייתי חבר כנסת.
- ג. פיקדתי על מבצע תפיסתו בארגנטינה, והבאתו ארצה למשפט של הפושע הנאצי אייכמן.

צאנז 1884

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

1 דקות

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מה האירוע המצויר כאן ומתי התרחש?
- 2 מיהו האיש מימין ומה היה תפקידו?
- 3 מיהו האיש שממושקף בתא הזכוכית ומה היה גזר דינו?
- 4 דגל של איזו מדינה תלוי על התא, ואיך הוא קשור לציור?

הציור מתאר את תא הדין של אדולף אייכמן במהלך משפטו. האיש הממושקף הוא אייכמן, והאיש מימין הוא השופט דניאל מלמן. הדגל הוא דגל מדינת ישראל.

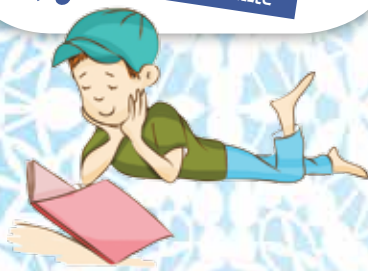
3 דקות

מי אני?

- א. נולדתי בלבוב, פולין, בשנת 1915, ובגיל 12 עליתי ארצה עם משפחתי.
- ב. הייתי היועץ המשפטי לממשלה והתובע הראשי במשפט אייכמן.
- ג. הייתי חבר כנסת ושר, ויו"ר המועצה הבינלאומית של יד ושם.

אנחנו נולדנו

4 דקות

על המפה

אחוזת שמואל (שכונת אחוזה בחיפה)

אחוזת שמואל, המכונה בקיצור "אחוזה", היא שכונה ותיקה בחיפה. היא הוקמה כמושב חקלאית מחוץ לעיר, ועם הזמן הפכה לפרוור שלה. השכונה יוסדה על ידי חברת "ידידה", שלאחר מכן שינתה את שמה ל"אחוזת הרברט שמואל", לכבוד הנציב העליון הראשון. אבן הפינה של השכונה הונחה בשנת תרפ"ה (1925), ושנה אחר כך הוקם בית הספר הראשון על הרס: "אחוזה זיכרון יוסף". השכונה התפתחה בעיקר בשנות ה-30, עם עליית עולים מגרמניה במסגרת העלייה החמישית. במלחמת העצמאות השתלטו כוחות "ההגנה" על מחנה הלגיון שנמצא במקום, ומאוחר יותר הוא הוסב לפנימייה הצבאית לפיקוד. עם השנים צמחו מסביב לאחוזה הוותיקה שכונות חדשות, ביניהן רמת בגין, רוממה, רמת אשכול, שמבור ואחוזה העליונה.

כיכר חורב ומרכז חורב בשכונת אחוזה (Wikipedia, Hanay)

5778

ה'תשע"ח

התשכ"ט

1969

הרב אריה לויין

5727

ה'תשכ"ז

מלחמת ששת הימים

5708

ה'תש"ח

הקמת המדינה

5707

ה'תש"ז

מלחמת העצמאות

5699

ה'תרצ"ט

שואה

5657

ה'תר"ך

הרצל

5323

ה'רמ"ח

רבי יוסף קארו

5260

ה'ת"ש

החדשה

5258

ה'תרס"ח

גירוש ספרד

4900

ה'תרמ"ב

הרמב"ם

4800

ה'ת"ר

רש"י

4650

ה'תקנ"ה

רבי סעדיה גאון

4260

ה'תקס"ז

ימי הביניים

סדר קודשים, מסכת מנחות, דפים נ"ד-נ"ז

דף נ"ד: הבשר שהצטמק

בשר הנבלה אסור באכילה, ומי שאוכל ממנו שיעור "כזית" חייב מלקות. שיעור "כזית" הוא נפח ולא משקל, כלומר: בשר בגודל של "כזית". הקצב לקח את בשר הנבלה והניח אותו בחוץ, במקום המיועד לבשר שאסור לאכול אותו. כשחזר הקצב בערב הוא הבחין שהבשר הצטמק בשמש ונהיה קטן יותר. הוא חזר אל האטליז ואמר למשגיח הכשרות: כעת בשר הנבלה כבר אינו בשיעור "כזית" - האם דינו השתנה? המשגיח השיב: "אכן כן, אפילו שבתחילה הוא היה בשיעור כזית, מאחר שקעת הוא הצטמק, מי שיאכל אותו לא יתחייב מלקות. אמנם אסור לאכול אותו גם כשהוא פחות משיעור כזית, אבל חייב מלקות סר ממנו".

דף נ"ה: הפרשת תרומה מתאנים

בעל פרדס התאנים ביקש להפריש תרומות ומעשרות, אך לפני כן הוא ביקש לדעת האם יש בעיר כהנים שיכולים לקבל את התרומה. מדוע? כדי לדעת אם להפריש תרומה תאנים או גרוגרות. מה ההבדל ביניהם? גרוגרות הן תאנים מיובשות, הן פחות טעימות אבל הן נשמרות לאורך זמן. תאנים טריות הן טעימות יותר, אך מתקלקלות מהר. אם יש בעיר כהנים שיבואו לקחת את התרומה - עליו להפריש תרומה מהתאנים, כי יש מצוה להפריש תרומה מפרות נאים. אבל אם אין כעת כהנים בעיר, הוא לא יפריש תאנים, כי עד שהם יבואו לקחת את התאנים הם כבר לא יהיו ראויים לאכילה, ולכן עליו להפריש גרוגרות.

דף נ"ו: בכור בהמה

נאמר בתורה שבכור בהמה טהורה קדוש בקדושת קרבן והוא שיד לכהן. ומה יעשו כאשר בית המקדש חרב? אסור להשתמש בבכור זה, כי הוא קרבן. בכור בהמה שהוא בעל מום, נפסל מקדושת הקרבן ומוותר לאכל אותו, ואסור לעשות מום בקרבן בכור בכל דרך שהיא.

דף נ"ז: "מאכל בן דרוסאי"

ישנו ביטוי בתלמוד: "מאכל בן דרוסאי". מהו מאכל זה? לפני שנים רבות היה שוידד נודע בשם "בן דרוסאי" שמעולם לא שעה זמן רב במקום אחד, מחשש פן יתפס על ידי אנשים או על ידי השלטונות ויבוא סופו. בכל מקום הוא היה זמן קצר ביותר והמשיך הלאה. בתנאי חייו הבהולים הוא התרגל לאכול מאכלים מבושלים בחלקם בלבד, כי לא היה לו זמן כדי להמתין עד שהמאכל יתבשל כהוגן. מאז נהגו לכנות "מאכל בן דרוסאי" מאכל שלא התבשל כל צרכו, ומשתמשים במונח זה הן בהלכות בישול בשבת, והן בדרך זה לגבי בישול של קרבנות.

הוא ופיא

1. הוא - רשע, היא - בהמה שנאסרה באכילה

 -

2. הוא - בגד מחמם,

היא - הנאה באיסור מההקדש

 -

3. הוא - מונח על צוואר הבהמה,

היא - סוג של קרבן

 -

4. הוא - אחד ממאה, היא - שכונה בחיפה

 -

יש לי מושג | ברכת המינים

אחת הברכות בתפילת שמונה עשרה פותחת במילים "ולמלשינים (או: ולמינים) אל תהי תקווה". ברכה זו נוסחה על ידי שמואל הקטן כנגד המינים - הנוצרים ובני כתות אחרות שלחמו נגד היהדות, וכנגד המלשינים ששיתפו פעולה עם השלטון הרומאי. בכך עלה מספר הברכות בתפילה ל-19. נוסח הברכה עבר שינויים רבים לאורך הדורות, אבל עיקרה הוא תפילה למפלת הרשעים ושלטון הרוע.

שאלות השבוע

- מהו "מאכל בן דרוסאי"?
- מה שינו של בכור בהמה שהוא בעל מום?
- מה דינו של המועל (נהנה באיסור) בחפץ של הקדש?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בסאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם). את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי בשעות הצהריים: talmudisraeli@medison.co.il.
הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדרך הפייסבוק של התלמוד הישראלי.
*בפיקוח רואה חשבון

